

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับ
ความสำเร็จในอาชีพของพนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้น
บริษัทการบินโดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ

Relationship Between Perceived Self-Efficacy and
Career Success of a Passenger Handling Agent in
an Aviation Company with Citta as a Moderator

เรวดี สุ่นบุญนาค

Rewadee Soonboonak

นิสิตปริญญาโทสาขาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Master of Arts students Buddhist Psychology Faculty Humanities,
Mahachalalongkornrajavidyalaya University

รศ.ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต

Assoc.Prof.Dr.Sompoch Iamsupasit

สาขาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Buddhist Psychology Faculty Humanities, Mahachalalongkornrajavidyalaya University

รศ.ดร.เมธาวี อุดมธรรมมานุภาพ

Assoc.Prof.Dr.Metavee Udomdhammanupab

สาขาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Buddhist Psychology Faculty Humanities, Mahachalalongkornrajavidyalaya University

ตอบรับบทความ (Received) : 3 มีนาคม 2566

เริ่มแก้ไขบทความ (Revised) : 3 เมษายน 2566

รับบทความตีพิมพ์ (Accepted) : 21 เมษายน 2566

เผยแพร่ออนไลน์ (Available Online) : 30 เมษายน 2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มี 2 วัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพและจิตตะ ของพนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้นบริษัทการบิน (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพของพนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้นบริษัทการบิน โดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ เป็นการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้นบริษัทการบิน จำนวน 75 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง แบบวัดจิตตะ และแบบวัดความสำเร็จในอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงซ้อน และทดสอบอิทธิพลการกำกับ (Analysis of moderation effects) ด้วยโปรแกรม PROCESS

ผลการวิจัยพบว่า

(1) การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าจะสามารถทำงานได้ในระดับใดหรือเป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถในการกระทำได้สิ่งหนึ่ง พิจารณาจากความรู้สึก ความคิด การตั้งใจ และพฤติกรรมส่วนจิตตะ คือ ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบ เมื่อมีใจที่จดจ่อแล้วก็จะเกิดความรักชอบตาม การตัดสินใจทำอะไรก็จะเกิดความผิดพลาดน้อยตามไปด้วย การที่บุคคลรับรู้ว่าคุณมีความสามารถในการทำงานนั้นๆ ได้อย่างดี ประกอบเหตุด้วยหลักธรรมอิทธิบาท 4 ด้านจิตตะ ทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ ส่งผลความสำเร็จในอาชีพของคุณได้อย่างดี

(2) การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และพบว่า จิตตะเป็นตัวแปรกำกับระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และจิตตะเป็นตัวแปรกำกับที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพ เมื่อคะแนนจิตตะสูงขึ้น ถึงแม้ว่าบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองจะต่ำหรือสูง ก็จะส่งผลให้ความสำเร็จในอาชีพสูงขึ้นตามไปด้วย

คำสำคัญ: การรับรู้ จิตตะ ความสำเร็จในอาชีพ

Abstract

The research has two objectives: (1) to study the concepts and theories of perceived self-efficacy, career success and Citta of a passenger handling agent in an aviation company. (2) to study the relationship between perceived self-efficacy and career success of a passenger handling agent in an aviation company with Citta as a moderator of a passenger handling agent in an aviation company. This research is Correlational Studies. The sample group is 75 passenger handling agents in an aviation company. The data was collected by using a questionnaire consisting of personal information, the perceived self-efficacy questionnaire, the Citta questionnaire, and the career success questionnaire. Data analysis was conducted by using the Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, Multiple regression analysis, Hierarchical Multiple Regression Analysis, and test of the moderation effects with PROCESS program.

The research results showed that:

(1) Perceived self-efficacy is a judgment of one's ability to work at certain levels or is a person's belief about the ability to do something considering feelings, thoughts, motivations and behaviors. Citta is the mind that is focused and responsible. When the mind is focused, prudence will follow. Making a decision to do something will cause less mistakes as well. The fact that a person perceives that he or she has the ability to do that job well, together with Citta that is 1 of the 4 Principles of Iddhipada, makes him or her work more efficiently, resulting in success in their careers as well.

(2) Self-efficacy was positively correlated with career success with a statistical significance of .01. It is observed that higher Citta Score, even when a person has low or high self-efficacy, it will result in higher career success as well.

Keywords: Recognition, Citta, Career success

1. บทนำ

บริษัทในกลุ่มธุรกิจสายการบินในปัจจุบัน ต้องเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายต่างๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย และมีการพัฒนาให้เกิดความซับซ้อนมากขึ้น ระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินธุรกิจ ก่อให้เกิดการแข่งขันที่สูงมากยิ่งขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารขององค์กรจึงจำเป็นต้องเร่ง และปรับโครงสร้างพัฒนาองค์กรเพื่อความอยู่รอด ขณะเดียวกันผู้บริหารต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยภายใน ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะในด้านต่างๆ มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุดขององค์กร ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจจึงเกี่ยวข้องกับบุคลากรของสถานประกอบการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้เพราะองค์กรต้องอาศัยบุคคล และกลุ่มบุคคลช่วยปฏิบัติภารกิจต่างๆ ซึ่งมีอยู่มากมายหลายด้านให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์¹ ในแต่ละองค์กรจะมีบุคคลที่มีความหลากหลายในความรู้ ความสามารถในแต่ละสายงานมาทำงานร่วมกัน ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตัวพนักงานเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมีผลต่อการกระทำของบุคคล การที่บุคคลรับรู้ว่าคุณภาพ จะทำให้บุคคลนั้นสามารถทำงานได้เป็นผลสำเร็จ ถึงแม้ว่างานนั้นๆ จะมีความยากลำบากเพียงใด เพราะเมื่อมีความเชื่อที่ว่าตนเองสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ จะทำให้บุคคลมีความพยายาม และอดทนต่อความยากลำบาก และในที่สุดก็จะสามารถปฏิบัติงานนั้นได้เป็นผลสำเร็จ² แบนดูรา (Bandura) มีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นมีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 คนอาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพ

-
1. สวงน ช้างฉัตร, “การพัฒนาทีมงานที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจขนาดย่อม”, *รายงานการวิจัย*, (คณะวิทยาการจัดการ: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม, 2542), 1–4.
 2. ศิริวรรณ สุจริต, “ความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นคงในการทำงาน และการรับรู้ความสามารถของตน กับพฤติกรรมการทำงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง”, *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550).

ที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่า 2 คนนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ในคนๆ เดียวก็เช่นกัน ถ้ารับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกัน ก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกันเช่นกัน ถ้าเรามีการรับรู้ว่าเรามีความสามารถ เราก็จะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา คนที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถจะมีความอดทน อุทิศหะ ไม่ท้อถอย และจะประสบความสำเร็จในที่สุด³

ในการทำงานสิ่งหนึ่งที่ใช้วัดความสำเร็จของงาน คือ ผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ที่มาจากความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่การงานของพนักงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนเป็นผลสำเร็จ โดยอาจพิจารณาจากคุณภาพของงาน ปริมาณของงาน ความรับผิดชอบในการทำงาน ความรู้รอบตัวและความชำนาญในงาน การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน เป็นต้น การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานทราบจุดเด่น จุดด้อย ระดับขีดความสามารถ และศักยภาพของพนักงานผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน องค์กรจะได้ฝึกอบรมปรับปรุงแก้ไขจุดด้อย และพัฒนาจุดเด่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อันจะนำไปสู่กระบวนการพิจารณาแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น รวมทั้งการพัฒนาความก้าวหน้าในสายวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้⁴ ความสำเร็จในอาชีพของผู้ประกอบการจะเป็นสิ่งที่สร้างแรงจูงใจให้กับบุคคล ทำให้บุคคลทุ่มเทเพื่อไปให้ถึงเป้าหมาย มีความตั้งใจ มุ่งมั่น เพียรพยายาม ในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จ และสร้างความพึงพอใจให้กับบุคคล⁵ ซึ่งการรับรู้ความสามารถในตนเอง จะเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่สนับสนุนความสำเร็จในอาชีพของผู้ประกอบการ เนื่องจากแบนดูรา (Bandura) ได้กล่าวว่า

-
3. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), 20.
 4. อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต สัชฌุกร, *การประเมินผลการปฏิบัติงาน (ฉบับปรับปรุง)*, พิมพ์ครั้งที่ 13, (กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), 2551), 30.
 5. นกมล คำเต็ม, “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค การสนับสนุนจากครอบครัวกับความสำเร็จในอาชีพของหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์”, *วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), 5.

การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสำคัญและมีผลต่อการกระทำของบุคคลที่สามารถจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรม ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้⁶

ดังนั้น การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานของพนักงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้พนักงานเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองว่า มีความสามารถที่จะทำงานต่างๆ ให้เหมาะสม ซึ่งหากพนักงานเชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการทำงานนั้นๆ ก็จะมีแนวโน้มกระทำในสิ่งที่ตนเชื่อถือเพิ่มขึ้น จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามผลการปฏิบัติงานเดิมที่กำหนดไว้ และดียิ่งขึ้นไป

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในการทำงานไว้ว่า งานจะบรรลุจุดหมายสูงสุด ซึ่งเป็นความสำเร็จที่แท้เมื่อคนมีความสุขในการสร้างสรรค์และทำให้เพื่อนมนุษย์เป็นสุข การเปลี่ยนความ “อยากได้” เป็น “อยากทำ” คือ จุดเริ่มที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ความจริงของธรรมชาติตั้งแต่ขั้นพื้นฐานทุกอย่างก็สอดคล้องไปกันได้หมด เมื่อเราวางฐานได้ดีแล้ว เราใช้หลักการต่างๆ ในการทำงานบนพื้นฐานที่ถูกต้อง มี “จิตตะ” หรือมีจิตใจจดจ่อซึ่งเป็นลักษณะของคนที่อยู่ทิศตัวต่องาน เนื่องจากเห็นความสำคัญของมัน เมื่อคนเห็นความสำคัญอะไร เช่น ความสำคัญของความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต เขาจะเอาจริงเอาจังขึ้นมาทันที ก็คือจิตแน่วแน่เกิดสมาธิขึ้นมานั่นเอง จึงทำให้เกิดความสำเร็จ กล่าวโดยสรุปได้ว่าบุคคลที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานจะต้องมีลักษณะนิสัยเบื้องต้นดังนี้คือ อยากทำให้มันดีที่สุดในอะไรทำอะไรต้องให้สำเร็จ ทำงานอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ ใช้ปัญญาจัดการนำงานสู่จุดหมาย เมื่อใดคนมีความสุขจากการทำ เมื่อนั้นการทำงานก็เป็นความสุข ความประสานกลมกลืนก็เกิดขึ้น และความสำเร็จก็ตามมา

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้น บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นระยะเวลา 15 ปี และจากการได้ศึกษาข้อมูลจากหลักจิตวิทยา หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และจากการทบทวนวรรณกรรม ทำให้ทราบว่า มีงานวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และจิตตะ ของพนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้นยังมีไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง

6. A. Bandura, *Self-efficacy: The exercise of self-control*, (New York: Freeman, 1997), 35.

และความสำเร็จในอาชีพของพนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้นบริษัทการบิน โดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ ตามแนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเองของ แบนดูรา (Bandura) ความสำเร็จในอาชีพของ แกตติเกอร์และลาร์วูด⁷ และจิตตะซึ่งเป็นตัวแปรกำกับ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปประยุกต์ปรับใช้พัฒนาพนักงานและองค์กรต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพและจิตตะของพนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้น บริษัทการบิน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพของพนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้นบริษัทการบินโดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Studies) แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ 1) วิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อนำผลการทบทวนเอกสารมาใช้เป็นข้อมูลในการทำเครื่องมือวิจัย 2) วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้น บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ประจำท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แนวคิดของ Hair และคณะ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้อัตราส่วน 1 ต่อ 25 คนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลสมบูรณ์มากขึ้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้กำหนดตัวแปรต้นในการศึกษาวิจัยทั้งหมด 3 ตัวแปร ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมี 75 คน

7. U. E. Gattiker and L. Larwood, "Subjective Career Success: A Study of Managers and Support Personnel", *Journal of Business and Psychology*, Vol. 1 No. 2 (December 1986), 78-94.

3.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งได้พัฒนาแบบสอบถามมาจาก ศศิวรรณ อินทรวงศ์ ประกอบด้วย มิติตามขนาด และมิติความเข้มแข็งหรือความมั่นใจ⁸ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับจิตตะ ซึ่งได้พัฒนาแบบสอบถามมาจาก พระมหาอุทัย วชิรเมธี (นิยม)⁹ และแบบสอบถามความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งได้พัฒนาแบบสอบถามมาจากพร สุกัญณ์อนวัช ประกอบด้วย ด้านบทบาทการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการเงิน และด้านความก้าวหน้าในการเลื่อนตำแหน่ง¹⁰ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ สมุดจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพของพนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้นบริษัทการบิน โดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม 2) ข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 มาเป็นประเด็นคำถามแบบสอบถาม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ 3) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา 4) นำแบบสอบถามที่ได้ไปตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน

8. ศศิวรรณ อินทรวงศ์, “อิทธิพลระหว่างการรับรู้ความสามารถในตนเอง การรับรู้ลักษณะงานที่ตนปฏิบัติและคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงานที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มใหม่”, *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2560), 197–198.
9. พระมหาอุทัย วชิรเมธี (นิยม), “การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของเจ้าอาวาสในอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555), 136.
10. พร สุกัญณ์อนวัช, “ความสำเร็จในอาชีพ เชาว์อารมณ์ และความพึงพอใจในชีวิต โดยมีความภาคภูมิใจในตนเองเป็นตัวแปรสื่อ ของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา: บริษัทโทรคมนาคมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559), 154–155.

45 คน และคำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดด้วยวิธีความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ไม่ต่ำกว่า .80 และตัดข้อคำถามที่ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-Total Correlation) ที่ต่ำกว่า .25 ออก 5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบค่าความเที่ยงแล้ว ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำหนังสือเสนอต่อหัวหน้ากลุ่มงานบริการผู้โดยสาร บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแจกแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างผ่าน google form ผ่าน line กลุ่มของพนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้น บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

3.5 การตรวจสอบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แล้วนำมาแปลความหมาย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การถดถอย และทำการทดสอบอิทธิพลการเป็นตัวแปรกำกับความสัมพันธ์ (Moderator) โดยใช้วิธีการทดสอบตัวแปรกำกับของบารอนและเคนนี่¹¹ โดยการนำตัวแปรต้น ตัวแปรกำกับ และผลคูณของตัวแปรต้นและตัวแปรกำกับที่ต้องการทดสอบ เข้ามาใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเป็นลำดับ เพื่อทดสอบสถิติของตัวแปรอิสระในการกำกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง กับความสำเร็จในอาชีพ ด้วยโปรแกรม PROCESS¹²

11. R. M. Baron and D. A. Kenny, "The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical consideration", *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 51 No. 6 (January 1986), 1173–1182.

12. H. F. Hayes, *The PROCESS macro for SPSS and SAS*, Online, <http://www.processmacro.org/download.html>. [31 December 2021].

4. ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพ จากการวิจัยเอกสาร โดยการศึกษาเอกสารหลักฐานที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ตำราวิชาการ งานวิจัย บทความ พร้อมทั้งเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ค้นพบตัวแปรที่น่าสนใจและนำมาศึกษาวิจัย แสดงได้ดังต่อไปนี้

1) การรับรู้ความสามารถของตนเอง บ่งบอกลักษณะที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งตัดสินความสามารถของตนเองในความสามารถที่จะจัดการและการดำเนินการต่างๆ ทั้งการแสดงผลพฤติกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด การที่บุคคลจะตัดสินใจว่าจะแสดงผลพฤติกรรมหรือไม่อย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นมีการรับรู้ความสามารถตนเองและความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นอย่างไร จากการศึกษพบว่า การรับรู้ความสามารถตนเองมีบทบาทและมีความสำคัญมากกว่าความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งการรับรู้ความสามารถตนเองและความคาดหวังเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นนั้น มีความสัมพันธ์กันมาก ซึ่งตัวแปรดังกล่าวนี้มีผลต่อการตัดสินใจเป็นอย่างยิ่งว่าจะเลือกกระทำพฤติกรรมใดหรือไม่ อย่างไร หากบุคคลใดที่มีความสามารถในการรับรู้ความสามารถตนเองสูงและมีความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นสูงด้วย ดังนั้นความเชื่อในความสามารถของตนเอง จึงบ่งบอกถึงการเข้าใจในขีดจำกัดในด้านความรู้ทักษะและความสามารถของตนเอง ในการกระทำกิจกรรมใดๆ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลและบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้ง

2) ความสำเร็จในอาชีพ บ่งบอกลักษณะการรับรู้ถึงประสบการณ์ในการทำงานของบุคคลที่มีความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยวัดจากจำนวนครั้งในการได้รับการปรับเพิ่มค่าตอบแทนจากการทำงาน การเลื่อนตำแหน่ง การรับผิดชอบงานที่สูงขึ้น และเป็นที่ยังพอใจต่อการทำงานในอาชีพนั้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพของพนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้นบริษัทการบิน โดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามนำวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต้น ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จในอาชีพ และตัวแปรกำกับ ได้แก่ จิตตะ โดยนำเสนอดังตาราง 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในอาชีพ และจิตตะ (N = 75)

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	3.95	0.54
จิตตะ	3.96	0.63
ความสำเร็จในอาชีพ	3.44	0.56

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเลขคณิต พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับคะแนนเท่ากับ 3.95 มีจิตตะในภาพรวมอยู่ในระดับคะแนนเท่ากับ 3.96 และมีความสำเร็จในอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับ 3.44

2.1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอย

ผู้วิจัยได้นำตัวแปรต้น ตัวแปรกำกับ และตัวแปรตาม ที่ใช้ในการศึกษามาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อดูขนาดความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรที่ละคู่ แล้วนำเสนอในรูปแบบทริกซ์สหสัมพันธ์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต้น ตัวแปรกำกับ และตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย (N = 75)

ตัวแปร	การรับรู้ความสามารถ ของตนเอง	จิตตะ	ความสำเร็จ ในอาชีพ
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	1		
จิตตะ	.766**	1	
ความสำเร็จในอาชีพ	.534**	.507**	1

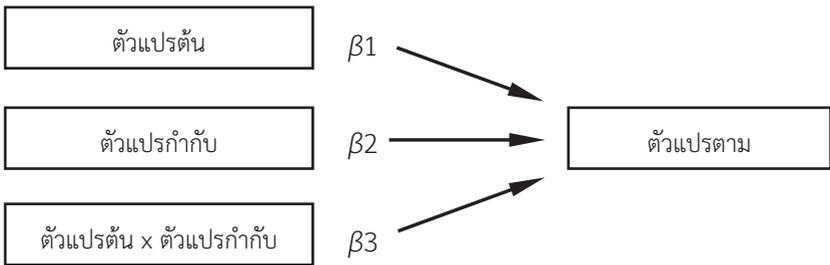
** p < .01

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ จิตตะ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง เท่ากับ .766 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รองลงมาคือ คู่ของการรับรู้ความสามารถของตนเอง กับความสำเร็จในอาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกเท่ากับ .534 อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ และจิตตะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในอาชีพเท่ากับ .507 อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติเป็นลำดับสุดท้าย

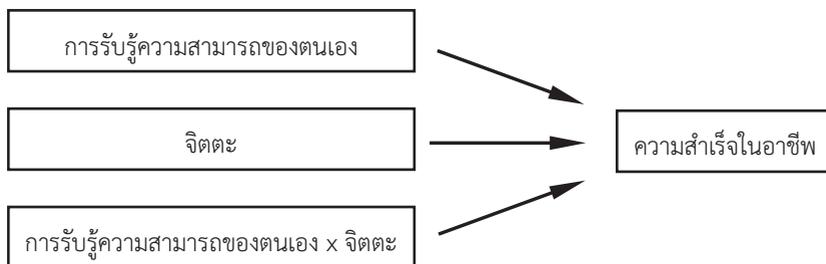
2.2 การทดสอบทางสถิติของตัวแปรจิตตะ ในการกำกับความสัมพันธ์ ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความสำเร็จในอาชีพ

ในการวิจัยครั้งนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นตัวแปรต้น ความสำเร็จใน
อาชีพเป็นตัวแปรตาม และจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจิตตะจะเป็นตัวแปร
กำกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพ
โดยพนักงานบริการผู้โดยสารที่มีจิตตะสูงจะส่งผลให้มีความสำเร็จในอาชีพสูงไปด้วย
ในขณะที่พนักงานบริการผู้โดยสารที่มีจิตตะต่ำ ย่อมส่งผลให้มีความสำเร็จในอาชีพ
ลดน้อยลงไปด้วย ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทดสอบโมเดลตามแนวคิดของบารอนและเคนนี่
(Baron, R. M., & Kenny, D. A., 1986 : 1173-1182) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า ตัวแปร
กำกับหมายถึง ตัวแปรเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ ซึ่งมีอิทธิพลต่อทิศทางและระดับ
ความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 โมเดลทดสอบความเป็นตัวแปรกำกับ
ตามแนวคิดของบารอนและเคนนี่ (Baron & Kenny, 1986)

โดยการทดสอบตัวแปรกำกับจะเป็นจริงก็ต่อเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น
กับตัวแปรกำกับ (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย หรือ β_3) มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ เมื่อควบคุมตัวแปรต้นและตัวแปรตามให้คงที่ และใช้การวิเคราะห์
ถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น (Hierarchical Multiple Regression Analysis) ในทดสอบ
ความเป็นตัวแปรกำกับของจิตตะ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นตัวแปร
ต้น และความสำเร็จในอาชีพเป็นตัวแปรตาม ดังนี้

แผนภาพที่ 2 โมเดลทดสอบความเป็นตัวแปรกำกับของจิตตะ
ตามแนวคิดของบาร์อนและเคนนี่ (Baron & Kenny, 1986)

ก่อนการทดสอบจิตตะ ซึ่งเป็นตัวแปรกำกับ ผู้วิจัยทำให้คะแนนของตัวแปรทั้งหมดเป็นค่าเทียบเท่ากับค่าเฉลี่ย (Centering Variables) เนื่องจาก Aiken และ West แนะนำว่าควรทำให้คะแนนเป็นค่าที่เทียบเท่ากับค่าเฉลี่ยก่อน (Aiken, L. S., & West, S. G., 1991 : 12) จากนั้นนำคะแนนนี้ไปวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบนำตัวแปรต้นเข้าสมการ (Enter) เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่แม่นยำยิ่งขึ้นและเพื่อเพิ่มความสามารถในการทำนายอิทธิพลของตัวแปรกำกับ หลังจากนั้นได้มีการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงซ้อน ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อป้องกันปัญหาความสัมพันธ์ร่วมเชิงพหุเชิงเส้น (Multicollinearity) ในกรณีที่ขนาดของความสัมพันธ์มีค่าสูง (High Multicollinearity) จะมีผลทำให้ตัวคำนวณที่ได้มีค่าเบี่ยงเบนไปจากค่าที่แท้จริง เมื่อทำคะแนนตัวแปรให้เป็นกลางแล้ว ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวแปรจะเท่ากับศูนย์ หลังจากนั้นจึงทดสอบตัวแปรกำกับ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงซ้อน เพื่อทดสอบความเป็นตัวแปรกำกับดังนี้

ขั้นที่ 1 นำตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง และจิตตะ เพื่อทำนายความสำเร็จในอาชีพ ได้สมการถดถอย ดังนี้

$$\text{ความสำเร็จในอาชีพ} = \beta_0 (\text{ค่าคงที่}) + \beta_1 (\text{การรับรู้ความสามารถของตนเอง}) + \beta_2 (\text{จิตตะ})$$

ขั้นที่ 2 นำตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง และ จิตตะมาวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ เพื่อทำนายความสำเร็จในอาชีพ โดยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และจิตตะ ซึ่งได้สมการถดถอยดังต่อไปนี้

ความสำเร็จในอาชีพ = β_0 (ค่าคงที่) + β_1 (การรับรู้ความสามารถของตนเอง) + β_2 (จิตตะ) + β_3 (การรับรู้ความสามารถของตนเอง x จิตตะ)

ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงขั้นนี้ เพื่อทำนายการรับรู้ความสามารถตนเอง กับความสำเร็จในอาชีพ โดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ ได้ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงขั้นเพื่อทำนายความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพ โดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ

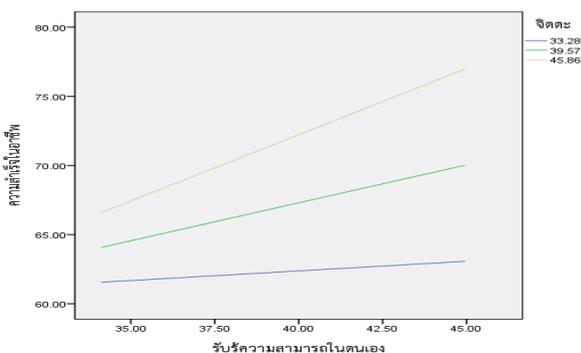
ตัวแปร	B	SE	Beta	t	Sig
ระยะที่ 1					
การรับรู้ความสามารถของตนเอง (β_1)	.729	.315	.325	2.312	.024
จิตตะ (β_2)	.423	.272	.237	1.558	.124
R2 = .308 F = 16.047 p < .01					
ระยะที่ 2					
การรับรู้ความสามารถของตนเอง (β_1)	.548	.305	.265	1.796	.077
จิตตะ (β_2)	.752	.280	.422	2.683	.009
การรับรู้ความสามารถของตนเอง X จิตตะ(β_3)	.065	.022	.307	2.990	.004
R ² = .386 F = 14.857 p < .01					

จากตารางที่ 3 การทดสอบจิตตะเป็นตัวแปรกำกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงขั้นใน 2 ขั้นตอน คือ **ระยะที่ 1** ใส่ตัวแปรต้นและตัวแปรกำกับ (การรับรู้ความสามารถของตนเองและจิตตะ) ในสมการ **ระยะที่ 2** เพิ่มตัวแปรปฏิสัมพันธ์ (การรับรู้ความสามารถของตนเอง x จิตตะ) ในสมการการทดสอบจิตตะ เป็นตัวแปรกำกับของความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง กับความสำเร็จในอาชีพหรือไม่ ทำโดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรปฏิสัมพันธ์ว่ามีนัยสำคัญหรือไม่ เมื่อเพิ่มตัวแปรปฏิสัมพันธ์เข้าไปในสมการ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรปฏิสัมพันธ์มีนัยสำคัญ คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง x จิตตะ แสดงว่าจิตตะ เป็นตัวแปรกำกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับ

ความสำเร็จในอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แสดงว่า จิตตะเป็นตัวแปรกำกับที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งหมายความว่า เมื่อคะแนนจิตตะสูงขึ้น ถึงแม้ว่าบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองจะต่ำหรือสูง ก็จะมีผลให้ความสำเร็จในอาชีพสูงขึ้นตามไปด้วย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์อิทธิพลการเป็นตัวแปรกำกับของจิตตะด้วยโปรแกรม PROCESS (H.F. Hayes, 2018) และเมื่อนำมา Plot กราฟ จะได้กราฟสมการความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง กับความสำเร็จในอาชีพ โดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับตามภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความสำเร็จในอาชีพ กับจิตตะทั้งกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ

จากภาพ 3 จะพบว่า เส้นกราฟ 3 เส้นเพิ่มขึ้นจากซ้ายขึ้นไปด้านขวา แสดงว่า จิตตะเป็นตัวแปรกำกับ คือ มีอิทธิพลกำกับความสัมพันธ์ของการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีผลต่อความสำเร็จในอาชีพ นั่นหมายถึง พนักงานที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ จะมีความสำเร็จในอาชีพลดลงด้วย ความสัมพันธ์นี้จะเปลี่ยนไปตามค่าการกำกับของจิตตะ จากกราฟพบว่า เส้นกราฟจิตตะสูง มีความชันมากกว่าเส้นกราฟจิตตะกลาง และจิตตะต่ำ หมายความว่า พนักงานที่มีจิตตะสูง จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความสำเร็จในอาชีพสูงขึ้นด้วย

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยอภิปรายผลตามสมมติฐาน ดังนี้

1. การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จ ในอาชีพ

จากผลการวิเคราะห์พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง ก็จะทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพของบุคคลนั้น ซึ่งเมื่อทำงานได้เต็มที่ตามศักยภาพที่มีแล้ว โอกาสที่บุคคลนั้นจะประสบความสำเร็จในอาชีพ ก็จะมีมากกว่าคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ อัลเบิร์ต แบนดูรา¹³ ที่กล่าวไว้ว่า การรับรู้ความสามารถตนเองนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ กล่าวคือ ในบุคคลเดียวกัน แต่ช่วงเวลาต่างกัน หากมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในบุคคลนั้นแตกต่างกัน จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในอาชีพต่างกันได้ และในกรณีต่างบุคคลกันจะมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในอาชีพแตกต่างกันได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชุปณิตา จันกลิ่น และคณะ¹⁴ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองในการออกกำลังกาย การซึมซับจากวัฒนธรรมสังคม และความไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์กับเจตนาที่จะออกกำลังกาย” ผลการวิจัยพบว่า เมื่อผู้หญิงในวัยทำงานมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการออกกำลังกายสูง ส่งผลให้เกิดเจตนาที่จะออกกำลังกายสูงเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งบุคคลจะเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการออกกำลังกายได้นั้น ก็ต่อเมื่อมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองว่าจะสามารถทำพฤติกรรมออกกำลังกายได้ประสบความสำเร็จ และได้รับผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้

13. A. Bandura, *Self-efficacy: The exercise of self-control*, (New York: Freeman, 1997), 19.

14. พัชุปณิตา จันกลิ่น และคณะ, “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองในการออกกำลังกาย การซึมซับจากวัฒนธรรมสังคม และความไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์ กับเจตนาที่จะออกกำลังกาย”, *ปริญญาวิทยาสตวรรษบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), บทคัดย่อ.

2. การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในอาชีพ โดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ

จากผลการวิเคราะห์พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในอาชีพ โดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ เมื่อคะแนนจิตตะสูงขึ้น ถึงแม้ว่าบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองจะต่ำหรือสูง ก็จะมีผลให้ความสำเร็จในอาชีพสูงขึ้นตามไปด้วย ขณะที่ถ้าจิตตะต่ำ ก็จะทำให้เกิดความสำเร็จในอาชีพต่ำด้วยเช่นเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าจิตตะ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลเข้ามาส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพ โดยบุคคลที่มีจิตตะคือ บุคคลที่มีจิตผูกพันจดจ่ออยู่กับเรื่องนั้น ใจอยู่กับงานนั้น ไม่ปล่อยไม่ห่างไปไหน ถ้าจิตตะเป็นไปอย่างแรงกล้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรืองานอย่างใดอย่างหนึ่ง คนผู้นั้นจะไม่สนใจรับรู้เรื่องอื่นๆ แต่จะให้ความสนใจกับงานของตนเองเป็นพิเศษ ความมีใจจดจ่อเช่นนี้ย่อมนำไปสู่ความสำเร็จ จิตจะแน่วแน่แนบสนิทในกิจที่ทำ¹⁵ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตตานันท์ ตีกุล¹⁶ ทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “แบบจำลองเชิงสาเหตุความสำเร็จในอาชีพของบัณฑิตสหกิจศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก มทส.และไปปฏิบัติสหกิจศึกษาขณะที่ศึกษาใน มทส. มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในระดับสูง เชื่อว่าตนเองสามารถแสดงพฤติกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายได้ ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง มีความอดทน มีความอดสาหะ และพร้อมที่จะฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้ไปสู่เป้าหมาย ซึ่งทำให้เกิดความสำเร็จในอาชีพ

15. พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), *พุทธธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ 9, (กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2542), 843.

16. จิตตานันท์ ตีกุล และคณะ, “แบบจำลองเชิงสาเหตุความสำเร็จในอาชีพของบัณฑิตสหกิจศึกษา”, *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2563), 37.

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากผลการวิจัยพบว่า พนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้นบริการการบินที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในอาชีพ ดังนั้น องค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ควรส่งเสริมให้บุคคลในองค์กร มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง และเสริมสร้างคุณธรรมในส่วนของความตั้งมั่น ตั้งใจแน่วแน่ เพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในอาชีพ และเกิดประโยชน์ต่อองค์กรและสังคมโดยรวมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

1) ส่งเสริมการพัฒนาเครื่องมือ โปรแกรม กิจกรรมกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเอง นำไปสู่การต่อยอดองค์ความรู้จากกิจกรรม ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของพนักงานอย่างมีประสิทธิภาพสืบต่อไป

2) ส่งเสริมการพัฒนาเครื่องมือ โปรแกรม กิจกรรมกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและความมุ่งมั่น ตั้งใจ แน่วแน่ในการทำงาน นำไปสู่การต่อยอดองค์ความรู้จากกิจกรรม ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของพนักงานอย่างมีประสิทธิภาพสืบต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในอาชีพ เช่น แรงจูงใจในการทำงาน สภาพทางสังคมหรือสภาพแวดล้อมทางครอบครัว เป็นต้น

2) ควรมีการศึกษาวิจัยถึงตัวแปรกำกับทางพุทธิจิตวิทยาตัวอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการสำเร็จในอาชีพ ตามบริบทของกลุ่มตัวอย่างนั้นๆ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาบุคคล และสังคมโดยรวมต่อไป

7. องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้นำทำให้พบว่า พนักงานบริการผู้โดยสารภาคพื้นบริษัทการบินที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยมีจิตตะเป็นตัวแปรกำกับ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในอาชีพ กล่าวคือ พนักงานที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง ก็จะทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพของบุคคลนั้น ซึ่งเมื่อทำงานได้เต็มที่ตามศักยภาพที่มีแล้ว โอกาสที่บุคคลนั้นจะประสบความสำเร็จในอาชีพก็จะมากกว่าคนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ และหากพนักงานผู้นั้นมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง และยังมีจิตตะสูงด้วย ซึ่งจิตตะนั้นสามารถบ่งบอกถึงบุคคลที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ต่องานที่ได้ทำอยู่ มีความตั้งใจในการทำงาน ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความรู้ความสามารถ มีความมุ่งมั่น รอบคอบ รู้จักหน้าที่ และทำงานในหน้าที่ได้เป็นอย่างดี จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในอาชีพสูงด้วยเช่นเดียวกัน ส่วนการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy) เป็นการบ่งบอกถึงการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่า จะสามารถทำงานได้ในระดับใดหรือเป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถในการกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตความเชื่อในความสามารถของตนเอง พิจารณาจากความรู้สึก ความคิด การตั้งใจ และพฤติกรรม ส่วนจิตตะ คือ ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบ เมื่อมีใจที่จดจ่อแล้วก็จะเกิดความรอบคอบตามคำนี้มีความสำคัญมากปัจจุบันที่มีสังคมซับซ้อน มีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา แต่ละคนมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำมากมาย ไม่รู้จะทำอะไรก่อน แต่ถ้าเรามีใจที่จดจ่อต่อสิ่งที่เราคิดเราทำและรับผิดชอบแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการงานหรือประกอบอาชีพใดก็ตามทุกอย่างจะดีขึ้น บุคคลก็จะมีมารอบรู้มากยิ่งขึ้น ขึ้นไปด้วยใจที่จดจ่อตั้งมั่นและใฝ่เรียนรู้ของบุคคล เมื่อมีความรอบรู้มากขึ้นก็จะเกิดความรอบคอบตามมา เมื่อมีความรอบคอบแล้วการตัดสินใจทำอะไรก็จะเกิดความผิดพลาดน้อยตามไปด้วย การที่บุคคลรับรู้ว่าคุณมีความสามารถในการทำงานนั้นๆ ได้อย่างดี ประกอบกับการลักษณะทางพุทธตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านจิตตะที่เป็นลักษณะของการจดจ่อ เอาใจใส่ต่องานหรือสิ่งที่ทำอยู่ ย่อมมีผลทำให้บุคคลที่มีพฤติกรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพอันส่งผลให้เกิดความสำเร็จในอาชีพของตนได้อย่างดี

รายการอ้างอิง

- จิตตานันท์ ติกุล และคณะ. “แบบจำลองเชิงสาเหตุความสำเร็จในอาชีพของบัณฑิต
สหกิจศึกษา”. *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*.
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2563). 3-46.
- นภดล คำเต็ม. “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความสามารถในการเผชิญ
และฟื้นฝ่าอุปสรรค การสนับสนุนจากครอบครัวกับความความสำเร็จในอาชีพของ
หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์”. *วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต*.
บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). *พุทธธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, 2542.
- พระมหาอุทัย วชิรเมธี (นิยม). “การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของเจ้าอาวาสใน
อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555.
- พัชฎาภินิตา จันกลิ่น และคณะ. “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง
ในการออกกำลังกาย การซึมซับจากวัฒนธรรมสังคม และความไม่พึงพอใจใน
รูปลักษณ์ กับเจตนาที่จะออกกำลังกาย”. *ปริญญาวิทยาสตรบัณฑิต*. บัณฑิต
วิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- เพชร สุลักษณ์อนวัช. “ความสำเร็จในอาชีพ เชาว์อารมณ์ และความพึงพอใจในชีวิต
โดยมีความภาคภูมิใจในตนเองเป็นตัวแปรสื่อ ของพนักงานระดับปฏิบัติการ
กรณีศึกษา: บริษัทโทรคมนาคมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร”. *วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. คณะศิลปศาสตร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.
- ศศิวรรณ อินทรวงศ์. “อิทธิพลระหว่างการรับรู้ความสามารถในตนเอง การรับรู้ลักษณะ
งานที่ตนปฏิบัติและคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงานที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของ
บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษากลุ่มใหม่”. *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2560.

ศิริวรรณ สุจริต. “ความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นคงในการทำงาน และการรับรู้ความสามารถของตน กับพฤติกรรมการทำงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง”. *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 2550.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

สงวน ช่างฉัตร. “การพัฒนาทีมงานที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจขนาดย่อม”. *รายงานการวิจัย. คณะวิทยาการจัดการ: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม*, 2542.

อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต สัจฉกร. *การประเมินผลการปฏิบัติงาน (ฉบับปรับปรุง)*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), 2551.

A. Bandura. *Self-efficacy: The exercise of self-control*. New York: Freeman, 1997.

D. P. Atkinson. “Freelance Translator Success and Psychological Skill: A Study of Translator Competence with Perspectives from Work Psychology”. *Unpublished doctoral thesis*. Auckland: University of Auckland, 2012.

H. F. Hayes. *The PROCESS macro for SPSS and SAS*. Online. <http://www.processmacro.org/download.html>. [31 December 2021].

R. M. Baron and D. A. Kenny. “The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical consideration”. *Journal of Personality and Social Psychology*. Vol. 51 No. 6 (January 1986). 1173–1182.

U. E. Gattiker and L. Larwood. “Subjective Career Success: A Study of Managers and Support Personnel”. *Journal of Business and Psychology*. Vol. 1 No. 2 (December 1986). 78–94.